

50 primum temerario, deinde glorioso, postremo Praedicatore. Proinde
 siquid habeas compertum, curabis enotandum, vt minister, qui te,
 si possit, salutabit, huc rediturus secum adferat. Cui sane viaticum
 dedi quantum mihi visum est fore satis ; tamen si quid forte defuerit,
 non grauibitur humanitas tua reuerenda illi suppeditare. Iam tot
 55 escis capto Regem, tot reuerendissimum Regis Achatem, et tamen
 hic funiculus nihil attrahit. Si nunc non procedit, posthac ne(c)
 hamum periclitabor nec escam. Haec mihi, vt dixi, fabula [mihi]
 peragenda est. Ea peracta animus est ab hoc sceleratissimo seculo
 secedere. Ad summum venere principum technae, Romanae Curiae
 60 impudentiae ; atque is videtur breui futurus populi status, vt tolera-
 bilius sit Turcarum ferre tyrannidem. Ad vos igitur totus confugiam,
 velut extra orbem et fortassis minime inquinatam orbis Christiani
 partem. Quod si non contingat, equiori certe animo immoriar operi
 non impio, nisi plane fallor.

785. TO THOMAS MORE.

Deventer MS. 91, f. 32 v°.
 LB. App. 265.

Louvain.
 5 March 1518.

ERASMVS MORO SVO S. D.

IN primis te rogo vt huic meo Ioanni committas epistolas vel meas
 vel tuas, si quas iudicabis eiusmodi vt commutatis locis aliquot edi
 possint ; nam id omnino velim nolim facere compellor. Expedi
 iuuenem vt quam celer(r)ime huc recurrat. Si senseris Vrsewicum
 5 alieno in nos esse animo, non est fortasse vexandus. Sin minus,
 adiuua de equo ; quo nunc maxime fuerit opus aut Basileam adituro
 aut Venetias, idque potissimum ob Nouum Testamentum edendum.
 Hec sunt, mi More, mea fata. Agam et hanc fabulae meae partem.
 Postea propemodum est animus mihi canere et Musis ; quod ipsa
 10 propemodum etas ac valetudo indies ἐπι τὰ Μανδραβούλου προχωροῦσα
 flagitat. Tanta hic est tyrannis personatorum nebulonum. Neque
 quisquam hic rem facit praeter caupones, aduocatos et questores.
 Quis ferat vbi maledicunt multi, benefaciunt nulli ?

Excusant se Basilienses de tua Vtopia dilata ob elegantem prefatio-
 15 nem quam addidit Budeus. Eam iam receperunt et opus aggressi

Islam ; and dedicated it to Sixtus iv. Later he published *Commentarii Antiquitatum*, Rome, E. Silber, 3 Aug. 1498, dedicated to Ferdinand and Isabella, and containing the *Breviarium* of the pseudo-Philo (Ep. 324. 14 n.), to which Erasmus refers in his notes on Luke 3 ; cf. Epp. 797, 886. In 1499 he was appointed Master of the Papal palace.

See Quétif and Echard ii. 4-7 and Chevalier.

784. 6a. extra orbem] Perhaps cf. Verg. E. 1. 67.

785. 1. epistolas] Cf. Ep. 783. 28 n. 10. ἐπι τὰ Μανδραβούλου] 'in peius' : *Adag.* 158, citing Lucian, *De merc. cond.* 21.

14. prefationem] Cf. Ep. 664. 27 n.

sunt. Lachnerus tum Frobennii socer diem obiit. At nihilo secius Frobennia(na) officina nostris studiis sudabit. Lynachri Therapeuticen nondum videre contigit, nescio qua Parisiorum aduersus nos conpiratione. Age cum Lupseto ciuilliter de appendice Copiae meae et mitte.

20

Pontifex et principes aliquot nouas agunt comoedias praetextentes bellum in Turcas horribile. O miseros Turcas! Ne nimium seuiamus Christiani! Illud etiam ad vxores pertinet. Cogentur arma sumere mariti omnes, minores quinquaginta annis, maiores viginti sex. At interim prohibet Pontifex ne vxores absentium in bello domi voluptuentur, sed abstineant a cultus elegantia, ne vtantur sericis, auro aut gemmis vllis, fucum nullum attingant, vinum ne bibant, ieiuent diebus alternis; quo magis Deus faueat maritis in bello tam cruento versantibus. Quod si qui erunt qui domi negociis necessariis alligantur, nihilo minus vxores seruent eadem que seruanda fuerant maritis in bellum profectis. Dormiant in eodem cubiculo, sed lectis diuise; nec osculum interim detur, donec bellum hoc terribile fauente Christo feliciter confectum fuerit. Scio hec molesta fore multis vxoribus non satis perpendentibus negocii magnitudinem; quanquam vxorem tuam pro sua prudentia proque pietate in rem religionis Christiane scio libenter etiam obtemperaturam.

35

Mitto libellum Pacei, Conclusiones de veniis Pontificum, et Consilium de bello in Turcas suscipiendo, quod hec suspicarer istuc nondum esse delata. Scribunt ad me ex Colonia typis iam excusum nescio quid libelli de Iulio disputante cum Petro ad hostium paradisi; nomen auctoris non ascribunt. Non desinent insanire Germanorum officinae, donec lex aliqua temeritatem illorum coerceat; magno etiam nostro malo qui damus operam vt prosimus orbi. Non queo satis admirari nec Franciscum nec Petrum cochitem quicquam litterarum huc attulisse.

Oro vt sinas meum puerum vnam aut alteram noctem cum tuis

17. Frobēnia MS.

21. LB: cōmoedias MS.

30. LB: seruant MS.

37. Pacei] *scripsi*: consilio MS.

17. Therapeuticen] Galen's *Methodus medendi*, which Linacre had translated. Like his previous work (cf. Ep. 502. 15 n.) it was printed in Paris, G. Hittorp, June 1519, under the supervision of Lupset. See BE⁴. 20, 36; and cf. Ep. 854 introd. Erasmus was perhaps under the impression that the book was already published; cf. Epp. 764. 9, 829. 25.

19. appendice] Cf. Ep. 690. 6 n.

37. Pacei] Cf. Epp. 211. 43 n., 732. 53 n. and 776.

Conclusiones] Luther's Theses, which were posted 31 Oct. 1517, and printed at Wittenberg shortly afterwards. Scheurl was sending them to friends in Nov. 1517 and Jan. 1518 (SE. 153-6); and in SE. 160 they are styled Luther's 'Conclusiones de indulgentiis'. Cf. also SE. 150, 157, 158.

Consilium] The proposals for a Crusade drawn up at Rome 16 Nov. 1517; see Raynaldus, *Annal. Eccl. xii.* 169-73, and Pastor vii. 223 seq.

40. Iulio] See Ep. 502 introd.

dormire, ne in infectam domum incidat; et si quid forte opus sit, commodos, etiamsi ipse viaticum suppeditauit. Cura in primis ut venia sit educendi tres equos, quanquam fortasse nec vnus continget.

50 Lege Budaicam et ad illum meam epistolam. Vidi tandem Vtopiam Parisiis excusam, sed mendose. Ea iam Basileae sub prelo est; nam denunciaram inimicicias, ni diligentiores essent in eo negotio quam in meis. Bene vale, amicorum synœrissime.

Louanii. 3. nonas Mart. An. M.D.XVIII.

786. TO JOHN COLET.

Deventer MS. 91, f. 35.

LB. App. 305.

(Louvain.)

(c. 5 March 1518.)

AD COLETVM.

S. P., praeceptor optime. Et miror et doleo Coclitem huc sine tuis venisse litteris. Is tuo nomine mecum expostulat quod nihil scribam. Imo iam, opinor, excusauit me tibi quod et rarius et breuius scribam, et tuo ocio gratulatus sum, qui crebras ac longas

5 literas nostras flagites. Crede mihi, Colete, tot epistolis hic interpellor episcoporum, magnatum, eruditorum, amicorum, ex Italia, Hispania, Germania, Gallia, ut, si nihil alioqui mihi sit negotii, non sim tamen huic vni negotio suffecturus. Redamare possum omneis, respondere singulis non possum.

10 De Grocini morbo ex animo doleo, qualis qualis in me fuit. O rem indignam! (Optarim) eiusmodi ingenia neque senium neque mortem sentire; sed haec incommoda magis sentiunt immortalitate digni. Cogor ob Nouum Testamentum excudendum aliaque nonnulla aut Basileam adire aut, quod magis opinor futurum, Venetias. Nam a

15 Basilea partim deterret pestis, partim Lachnerii mors, cuius impendiis res potissimum agebatur. Tantum iter, inquires, suscipis, senex valetudinarius? tum hoc saeculo quo non aliud fuit sceleratius intra sexcentos annos, tanta praedonum vbique licentia? Sed quid facias? His fati sum natus. Si immoriar, immoriar operi non omnino malo,

20 ni fallor. Sin hoc extremo fabulae actu ex sententia confecto redire contigerit, quod reliquum erit vitae apud vos agere statui. Is erit meus ab orbe vndique inquinato secessus. Regnant in omnibus principum aulis personati theologi. Curia Romana plane perfreuit

786. 11. Optarim add. LB, ex Epp. 781. 19, 784. 44.
23. LB: Roma. MS.

14. LB: Venetiis MS.

785. 49. equos] By an Act of 1495, 11 Henry VII, restrictions had been placed on the export of horses; see *Statutes of the Realm*, ii (1816), pp. 578, 9.

50. Budaicam] Ep. 744, answered by Ep. 778.

51. Parisiis] See Ep. 664. 27 n.
786. 1. Coclitem] Meghen.